

EBA/GL/2021/07

13. srpnja 2021.

Smjernice

o kriterijima za upotrebu ulaznih podataka u okviru modela za mjerjenje rizika iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013

1. Obveze usklađivanja i izvješćivanja

Status ovih smjernica

1. Ovaj dokument sadržava smjernice izdane na temelju članka 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010¹. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela i finansijske institucije moraju ulagati napore da se usklade s tim smjernicama.
2. U smjernicama se iznosi stajalište EBA-e o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava finansijskog nadzora ili o tome kako bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela određena člankom 4. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 na koja se smjernice primjenjuju trebala bi se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključe u svoje prakse (npr. izmjenama svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući u slučajevima kada su smjernice ponajprije upućene institucijama.

Zahtjevi izvješćivanja

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela moraju obavijestiti EBA-u o tome jesu li usklađena ili se namjeravaju uskladiti s ovim smjernicama, odnosno o razlozima neusklađenosti do (31.10.2021). U slučaju izostanka obavijesti unutar tog roka EBA će smatrati da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti se dostavljaju slanjem ispunjenog obrasca koji se nalazi na mrežnom mjestu EBA-e na adresu compliance@eba.europa.eu s naznakom „EBA/GL/2021/07”. Obavijesti bi trebale slati osobe s odgovarajućom nadležnošću za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela. Svaka se promjena statusa usklađenosti isto tako mora prijaviti EBA-i.
4. Obavijesti će se objaviti na mrežnom mjestu EBA-e u skladu s člankom 16. stavkom 3.

¹ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ, (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

2. Predmet, područje primjene i definicije

Predmet

5. U ovim se smjernicama utvrđuju kriteriji za upotrebu ulaznih podataka u okviru modela za mjerjenje rizika iz članka 325.bc u skladu s člankom 325.bh stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Područje primjene

6. Ove se smjernice primjenjuju u vezi s odobrenjem koje se daje institucijama za upotrebu alternativnih internih modela u skladu s poglavljem 1. glave IV. dijela trećeg Uredbe (EU) br. 575/2013, a osobito u vezi s usklađenošću sa zahtjevima utvrđenima u članku 325.bh te Uredbe.
7. Nadležna tijela trebala bi primjenjivati ove smjernice u skladu s razinom primjene utvrđenom u glavi II. Uredbe(EU) br. 575/2013.

Adresati

8. Ove su smjernice upućene nadležnim tijelima kako su definirana u članku 4. stavku 2. točkama od i. do iv. Uredbe (EU) br. 1093/2010 i finansijskim institucijama kako su definirane u članku 4. stavku 1. Uredbe br. 1093/2010.

Definicije

9. Ako nije drugčije naznačeno, pojmovi upotrijebljeni i utvrđeni u Uredbi (EU) br. 575/2013 imaju isto značenje i u ovim smjernicama.

3. Provedba

Datum početka primjene

10. Ove se smjernice primjenjuju od 1. siječnja 2022.

4. Kriteriji za upotrebu ulaznih podataka u okviru modela za mjerjenje rizika iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013

11. Ulazni podatci koje institucija upotrebljava u okviru modela za mjerjenje rizika iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 trebali bi imati sve sljedeće značajke:

- (a) trebali bi biti točni, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 4.1;
- (b) trebali bi biti primjereni, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 4.2;
- (c) trebali bi se dovoljno često ažurirati, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 4.3;
- (d) trebali bi biti potpuni, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 4.4.

4.1 Točnost ulaznih podataka

12. Kako bi ulazni podatci iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 bili točni, institucije bi trebale ispuniti zahtjeve iz stavaka 13., 14. i 15. Osim toga, gdje je relevantno, potrebno je ispuniti sve navedeno u nastavku:

- (a) zahtjeve za ulazne podatke iz tekućeg razdoblja iz članka 325.bc stavka 3. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 4.1.1;
- (b) zahtjeve za ulazne podatke iz utvrđenog razdoblja finansijskog stresa iz članka 325.bc stavka 2. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 4.1.2;
- (c) zahtjeve za ulazne podatke upotrijebljene pri izračunu beta približne vrijednosti ili u okviru drugih pristupa za generiranje slučajnih podataka u svrhu utvrđivanja scenarijâ budućih šokova, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 4.1.3;
- (d) zahtjeve za ulazne podatke upotrijebljene za određeni faktor rizika dobiven kombiniranjem dvaju ili više faktora rizika koji mogu ali ne moraju biti uključeni u interni model institucije, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 4.1.4.

13. Povijesni podatci upotrijebljeni za kalibraciju ulaznih podataka iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 trebali bi točno odražavati cijene koje su zabilježene ili kotirane na tržištu.

14. Ulazni podatci iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 trebali bi točno odražavati značajke raspodjele faktora rizika na koje se primjenjuju scenariji budućih šokova.
15. Ulazni podatci iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 trebali bi točno odražavati strukturu ovisnosti između raspodjela faktora rizika na koje se primjenjuju scenariji budućih šokova.

4.1.1 Ulagni podatci iz tekućeg razdoblja

16. Kako bi ispunile zahtjev iz stavka 12. u vezi s ulaznim podatcima iz tekućeg razdoblja iz članka 325.bc stavka 3. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013, institucije bi trebale primijeniti pristup utvrđen u stavku 17. ili pristup utvrđen u stavku 18.
17. U okviru prvog pristupa institucije bi trebale uskladiti ulazne podatke iz tekućeg razdoblja iz članka 325.bc stavka 3. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 s jednim od sljedećeg:
 - (a) odgovarajućim podatcima izvedenima iz provjerljivih cijena, kako su utvrđene u regulatornim tehničkim standardima koji se trebaju donijeti u skladu s člankom 325.be Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - (b) odgovarajućim podatcima koji se upotrebljavaju u sustavima jedinica za trgovanje i jedinica za pozadinske poslove u okviru institucija.
18. U okviru drugog pristupa institucije bi trebale uskladiti cijene koje proizlaze iz internih modela za mjerjenje rizika i temelje se na ulaznim podatcima iz tekućeg razdoblja iz članka 325.bc stavka 3. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 s jednim od sljedećeg:
 - (a) provjerljivim cijenama kako su utvrđene u regulatornim tehničkim standardima koji se trebaju donijeti u skladu s člankom 325.be Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - (b) cijenama koje proizlaze iz sustava jedinica za trgovanje i jedinica za pozadinske poslove u okviru institucija.
19. Kad nije moguće provesti usklađivanja iz stavaka 17. i 18. s pomoću ulaznih podataka, institucije bi trebale upotrijebiti povjesne podatke kojima su se koristile za kalibraciju tih ulaznih podataka za potrebe stavka 17. te cijene koje proizlaze iz tih povjesnih podataka za potrebe stavka 18.
20. U evidencijama koje vode radi dokazivanja usklađenosti sa zahtjevima iz ovih smjernica institucije bi trebale dokumentirati pristupe usklađivanju navedene u stvcima od 17. do 19., uključujući razloge primjene stavka 19. gdje je to relevantno.

21. Kako bi ispunile zahtjev iz stavka 14. u vezi s ulaznim podatcima iz tekućeg razdoblja iz članka 325.bc stavka 3. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013, institucije bi trebale provesti procjenu kojom će se utvrditi da ne postoji značajna razlika između volatilnosti faktora rizika kako je procijenjen na temelju tih ulaznih podataka i volatilnosti faktora rizika kako je procijenjen na temelju jednog od sljedećeg:
- (a) provjerljivih cijena kako su utvrđene u regulatornim tehničkim standardima koje je potrebno donijeti u skladu s člankom 325.be Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - (b) cijena koje se upotrebljavaju u sustavima jedinica za trgovanje i jedinica za pozadinske poslove u okviru institucija.
22. Kako bi ispunile zahtjev iz stavka 15. u vezi s ulaznim podatcima iz tekućeg razdoblja iz članka 325.bc stavka 3. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013, institucije bi trebale provesti procjenu kojom će se utvrditi da ne postoji značajna razlika između korelacija faktora rizika kako su procijenjeni na temelju tih ulaznih podataka i korelacija faktora rizika kako su procijenjeni na temelju jednog od sljedećeg:
- (a) provjerljivih cijena kako su utvrđene u regulatornim tehničkim standardima koje je potrebno donijeti u skladu s člankom 325.be Uredbe (EU) br. 575/2013;
 - (b) cijena koje se upotrebljavaju u sustavima jedinica za trgovanje i jedinica za pozadinske poslove u okviru institucija.
23. Institucije bi u svrhu usklađivanja i procjena iz stavaka 17., 18., 21. i 22. trebale upotrebljavati podatke ili provjerljive cijene iz stavka 17. točke (a), stavka 18. točke (a), stavka 21. točke (a) i stavka 22. točke (a) kada je instituciji dostupan dovoljan broj provjerljivih cijena s vrijednošću cijene za preciznu provedbu tih usklađivanja i procjena. Ako provjerljive cijene nisu dostupne ili ako broj provjerljivih cijena s vrijednošću cijene koji je dostupan instituciji nije dovoljan za preciznu provedbu tih usklađivanja i procjena, institucije bi trebale upotrijebiti podatke ili cijene koje se upotrebljavaju u sustavima jedinica za trgovanje ili jedinica za pozadinske poslove u okviru institucija ili podatke ili cijene koje proizlaze iz tih sustava, kako je navedeno u stavku 17. točki (b), stavku 18. točki (b), stavku 21. točki (b) i stavku 22. točki (b).
24. Institucije bi trebale provoditi procjene iz stavaka 17., 18., 21. i 22. najmanje jednom u tri mjeseca ili češće ako je to potrebno zbog produljenja i izmjena internog modela.

4.1.2 Ulagani podaci iz utvrđenog razdoblja financijskog stresa

25. Ulagani podaci iz utvrđenog razdoblja financijskog stresa iz članka 325.bc stavka 2. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 trebali bi se kalibrirati prema povijesnim podatcima iz neprekinutog 12-mjesečnog razdoblja financijskog stresa koje je institucija utvrdila u skladu s tim člankom. Ako, u iznimnim slučajevima, institucije upotrebljavaju posredne podatke iz utvrđenog

razdoblja finansijskog stresa u svrhu kalibracije tih ulaznih podataka kako bi se prikazao učinak temeljnih promjena značajki finansijskih instrumenata do kojih je došlo u odnosu na značajke koje su prevladavale tijekom utvrđenog razdoblja finansijskog stresa, ulazni podatci dobiveni kao rezultat tog pristupa trebali bi se smatrati točnima samo ako su ispunjeni svi uvjeti u nastavku:

- (a) taj je pristup potkrijepljen uvjerljivim empirijskim dokazima i objektivnim podatcima kojima se opravdava upotreba posrednih podataka za kalibraciju tih ulaznih podataka;
- (b) ti ulazni podatci točno odražavaju promjene cijena sličnih instrumenata tijekom utvrđenog razdoblja finansijskog stresa;
- (c) u tim se ulaznim podatcima ne podcjenjuje rizik.

4.1.3 Ulagni podatci koji se upotrebljavaju u beta aproksimacijama ili u okviru drugih pristupa za generiranje slučajnih podataka

26. Ako institucija upotrebljava beta približne vrijednosti ili druge pristupe za generiranje slučajnih podataka u svrhu utvrđivanja scenarijâ budućih šokova kako bi ulazni podatci upotrijebjeni pri izračunu tih beta približnih vrijednosti ili u okviru drugih pristupa za generiranje slučajnih podataka bili točni, vrijednosti beta-koeficijenata ili parametara pristupa za generiranje slučajnih podataka potrebno je utvrditi isključivo na temelju ulaznih podataka kalibriranih prema povjesnim podatcima iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013. Ako, u iznimnim slučajevima, institucija ne utvrđuje vrijednosti beta-koeficijenata ili parametara pristupa za generiranje slučajnih podataka isključivo na temelju tih ulaznih podataka nego se vrijednosti tih beta-koeficijenata ili parametara prilagođavaju, ulazni podatci upotrijebjeni pri izračunu tih beta približnih vrijednosti ili u okviru drugih pristupa za generiranje slučajnih podataka trebali bi se smatrati točnima samo ako su ispunjeni svi uvjeti u nastavku:

- (a) beta-koeficijenti ili parametri pristupa za generiranje slučajnih podataka ne mogu se utvrditi isključivo na temelju ulaznih podataka kalibriranih prema povjesnim podatcima iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (b) u svojim politikama institucija opisuje metodologiju koja se u tom slučaju upotrebljava za dobivanje vrijednosti beta-koeficijenata ili parametara pristupa za generiranje slučajnih podataka, uključujući prilagodbe vrijednosti beta-koeficijenata ili parametara utvrđenih isključivo na temelju ulaznih podataka kalibriranih prema povjesnim podatcima iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (c) u odabiru vrijednosti beta-koeficijenata ili parametara pristupa za generiranje slučajnih podataka ne podcjenjuje se rizik.

4.1.4 Ulagani podatci upotrijebljeni za kombinacije faktora rizika

27. Ako je određeni faktor rizika u internom modelu institucije dobiven kombinacijom dvaju ili više faktora rizika koji mogu ali ne moraju biti uključeni u interni model institucije, a institucija kombinira ulazne podatke koji odgovaraju tim faktorima rizika kako bi se dobili ulazni podatci koji su primjereni za određeni faktor rizika u internom modelu, dobiveni ulazni podatci trebali bi se smatrati točnima samo ako kombinirani ulazni podatci odgovaraju faktorima rizika koji su uspješno prošli ili bi uspješno prošli procjenu mogućnosti modeliranja iz članka 325.be Uredbe (EU) br. 575/2013.
28. Ako je određeni faktor rizika u internom modelu institucije dobiven ekstrapolacijom iz faktora rizika koji mogu ali ne moraju biti uključeni u interni model institucije, a ulazni podatci za određeni faktor rizika u internom modelu dobiveni su ekstrapolacijom iz ulaznih podataka koji odgovaraju tim faktorima rizika, dobiveni ulazni podatci trebali bi se smatrati točnima samo ako su ispunjeni svi uvjeti u nastavku:
- (a) ekstrapolacija se temelji na ulaznim podatcima najbližeg faktora rizika koji se može modelirati u svakoj dimenziji određenog faktora rizika;
 - (b) ekstrapolacija se temelji na ulaznim podatcima najmanje dvaju faktora rizika koji se mogu modelirati za svaku dimenziju određenog faktora rizika;
 - (c) sami ulazni podatci koji odgovaraju dvama faktorima rizika iz točke (b) koji se mogu modelirati, uključujući ulazne podatke najbližeg faktora rizika koji se može modelirati, ne smiju se dobiti ekstrapolacijom.
29. Za potrebe stavka 28. najbliži faktor rizika znači faktor rizika koji je raspoređen u jedan od razreda u nastavku sukladno s regulatornim tehničkim standardima koji se trebaju donijeti u skladu s člankom 325.be Uredbe (EU) br. 575/2013:
- (a) isti razred kao i ekstrapolirani faktor rizika ako ekstrapolirani faktor rizika nije jedini faktor rizika u razredu;
 - (b) razred koji je najbliži razredu ekstrapoliranog faktora rizika ako je ekstrapolirani faktor rizika jedini faktor rizika u razredu.

4.2 Primjereno ulaznih podataka

30. Ulazni podatci iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 trebali bi, gdje je relevantno, obuhvaćati:
- (a) opće tržišne rizike, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 4.2.1;
 - (b) specifične tržišne rizike, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 4.2.2.

31. Institucije bi trebale provoditi analize potkrijepljene uvjerljivim empirijskim dokazima i objektivnim podatcima kako bi pokazale da ulazni podatci upotrijebljeni za određeni faktor rizika obuhvaćaju sve značajne opće i specifične tržišne rizike sadržane u tom faktoru rizika, ovisno što je primjenjivo. Institucije bi te analize trebale dokumentirati u evidencijama koje vode radi dokazivanja usklađenosti sa zahtjevima iz ovih smjernica.

4.2.1 Ulagni podatci koji obuhvaćaju opće tržišne rizike

32. Ako se povjesni podatci koji proizlaze iz tržišnih indeksa ili drugi povjesni podatci koji imaju značajke zajedničke različitim instrumentima upotrebljavaju za kalibraciju ulaznih podataka iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 kako bi se prikazali opći tržišni rizici, odabir tih povjesnih podataka trebao bi biti konceptualno utemeljen te bi se trebao dosljedno upotrebljavati u okviru tih instrumenata.
33. Ako upotrebljavaju beta približne vrijednosti ili druge pristupe za generiranje slučajnih podataka u svrhu utvrđivanja scenarijâ budućih šokova, institucije bi s pomoću empirijskih dokaza trebale pokazati da ulazni podatci upotrijebljeni za utvrđivanje vrijednosti beta-koeficijenata ili parametara pristupa za generiranje slučajnih podataka ispravno obuhvaćaju opće tržišne rizike. Ti bi empirijski dokazi trebali obuhvaćati statističke mjere kojima se izražava primjerenost beta-koeficijenata ili drugih pristupa za generiranje slučajnih podataka. Institucije bi u evidencijama koje vode radi dokazivanja usklađenosti sa zahtjevima iz ovih smjernica trebale dokumentirati analize koje provode u cilju usklađivanja s ovim stavkom.

4.2.2 Ulagni podatci koji obuhvaćaju specifične tržišne rizike

34. Ulagni podatci iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 trebali bi omogućiti obuhvaćanje značajnih specifičnih rizika, uključujući rizike osnove koji se odnose na subjekt i značajne idiosinkrastične promjene među sličnim, ali ne jednakim pozicijama.
35. Ako upotrebljavaju beta približne vrijednosti ili druge pristupe za generiranje slučajnih podataka u svrhu utvrđivanja scenarija budućih šokova, institucije bi s pomoću empirijskih dokaza trebale pokazati da ulazni podatci upotrijebljeni za utvrđivanje vrijednosti beta-koeficijenata ili parametara pristupa za generiranje slučajnih podataka ispravno obuhvaćaju specifične tržišne rizike. Ako postoje pretpostavke da su ostaci iz izračuna beta približnih vrijednosti ili drugih pristupa za generiranje slučajnih podataka međusobno nepovezani, empirijski dokazi iz prethodne rečenice trebali bi sadržavati obrazloženje tih pretpostavki. Institucije bi u evidencijama koje vode radi dokazivanja usklađenosti sa zahtjevima iz ovih smjernica trebale dokumentirati analize koje provode u cilju usklađivanja s ovim stavkom.

4.3 Učestalost ažuriranja ulaznih podataka

36. Povjesne podatke upotrijebljene za kalibraciju ulaznih podataka iz tekućeg razdoblja iz članka 325.bc stavka 3. točke (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 institucije bi trebale ažurirati češće nego jednom mjesечно, kako je utvrđeno u tom članku, ako bi mjesечно ažuriranje tih podataka moglo dovesti do netočnih procjena tržišnog rizika relevantnih pozicija.
37. Ako upotrebljavaju beta približne vrijednosti ili druge pristupe za generiranje slučajnih podataka u svrhu utvrđivanja scenarijâ budućih šokova, institucije bi trebale ponovno kalibrirati beta-koeficijente ili parametre pristupa za generiranje slučajnih podataka barem jednom mjesечно.

4.4 Potpunost ulaznih podataka

38. Institucije bi trebale imati uspostavljene postupke za pravodobno dobivanje povjesnih podataka radi kalibracije ulaznih podataka iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 iz alternativnih izvora podataka ako povjesni podaci iz uobičajeno korištenih izvora podataka nisu dostupni.
39. Institucije bi trebale imati jasne politike i postupke za zamjenu nedosljednih vrijednosti ili vrijednosti koje nedostaju u vremenskoj seriji povjesnih i ulaznih podataka iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013, uključujući politike za provjeru da su takve zamjene vrijednosti koje nedostaju ili nedosljednih vrijednosti u skladu sa zahtjevima iz stavaka od 13. do 16. te stavaka 21. i 22.
40. Institucije bi trebale osigurati da podaci nisu filtrirani i da vrijednosti koje odgovaraju velikim promjenama nisu isključene iz vremenske serije povjesnih i ulaznih podataka iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 osim ako filtrirani podaci ili isključene vrijednosti odgovaraju netočnim ili nedosljednim podatcima ili vrijednostima.
41. Ako se vrijednosti dobivene interpolacijom ili ekstrapolacijom upotrebljavaju kao zamjena za vrijednosti koje nedostaju ili nedosljedne vrijednosti u ulaznim podatcima iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 za određeni faktor rizika, vrijednosti dobivene interpolacijom ili ekstrapolacijom trebale bi na odgovarajući način predstavljati vrijednosti koje nedostaju neovisno o primjenjenoj metodologiji interpolacije ili ekstrapolacije.
42. Ako se vrijednosti dobivene interpolacijom ili ekstrapolacijom, temeljene na ulaznim podatcima koji odgovaraju drugim faktorima rizika koji mogu ali ne moraju biti uključeni u interni model institucije, upotrebljavaju kao zamjena za vrijednosti koje nedostaju ili nedosljedne vrijednosti u ulaznim podatcima iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 za određeni faktor rizika, te bi se vrijednosti dobivene interpolacijom ili ekstrapolacijom trebale temeljiti na ulaznim podatcima koji odgovaraju faktorima rizika koji su uspješno prošli ili bi uspješno prošli procjenu mogućnosti modeliranja iz članka 325.be te Uredbe.

43. Ako se vrijednosti dobivene ekstrapolacijom, temeljene na ulaznim podatcima koji odgovaraju drugim faktorima rizika koji mogu ali ne moraju biti uključeni u interni model institucije, upotrebljavaju kao zamjena za vrijednosti koje nedostaju ili nedosljedne vrijednosti u okviru ulaznih podataka iz članka 325.bc Uredbe (EU) br. 575/2013 za određeni faktor rizika, te bi se vrijednosti dobivene ekstrapolacijom trebale temeljiti na ulaznim podatcima koji ispunjavaju uvjete utvrđene u stavku 28. točkama od (a) do (c).

